

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ Է

Մտ ժամանակ չի անցել երկրորդ համաշխարհային պատերազմից: Նրա զարհուրելի հետևանքները այժմ կգացվում են ամենուրեք. դեռ միայն են պատերազմի ընթացքում հրդեհված քաղաքներն ու գյուղերը, դեռ չեն ամոփվել միլիոնավոր որդեկորույս մայրերի սրտի խոր խոցերը, դեռ քաղաքներն են տասնյակ միլիոն անմեղ զոհերի գերեզմանները... Սակայն արյունարբու հրձիգ ուժերը դեռ ծախվում են նոր պատերազմի ընդդեմ խաղաղասեր Սովետական Միության և դեմոկրատական երկրների: Մարդկային սեռի այս դաժնիքները հրահրում են համաշխարհային նոր պատերազմ, ցանկանում են նոր սպանող պատրաստել և մարդկությունը նորից արյան ծովի մեջ փայել:

Նոր պատերազմի դավադիր այս ուժերը, իրենց հանցապարտ ծրագիրն իրագործելու համար, գեղեցիկ են սրում և հասարակական կարծիք պատրաստում: Նրանք աշխատում են իրենց ռազմական փն լծել իրենց համակիր բոլոր տեսակի քաղաքական, հասարակական և կրոնական կազմակերպություններ:

Սակայն քնած չեն նաև խաղաղության կողմնակիցները: Նրանք, իրենց հերքին, պայքարում են խաղաղության համար, աշխատում են հասարակական լայն շրջանների առջև մերկացնել հրձիգների բոլոր տեսակի դավերն ու խարդավանքները:

Ողջ մարդկությունը այժմ, փաստորեն, բաժանվել է երկու ընդդիմադիր ճակատների. խաղաղության կողմնակիցների և պատերազմի կողմնակիցների: Սահմանազատումը կատարվում է շատ սուր և անուշ. միջին օղակներ այլևս գոյություն չունեն: Բոլոր տեսակի կազմակերպությունների առջև այժմ խնդիր է ծառացած՝ որի

կողմը պիտի կանգնել, խաղաղության թե պատերազմի կողմնակիցների:

Այսպիսի խնդիր ծառացել է նաև Հայոց եկեղեցու առաջ: Այդ հարցին, քնական է, պիտի պատասխանի նաև Հայոց եկեղեցին: Ամենայն Հայոց Հայրապետի խաղաղության կողմնակիցների համաշխարհային կոնգրեսի Մշտական կոմիտեին ուղած ներկա համարում տպագրվող որոշումը պատասխանն է անա այդ հարցումի:

Հայաստանյայց Ս. Եկեղեցու ծերունազարդ Հայրապետը, իր այդ որոշման մեջ, պարզ հայտարարում է ի յուր ողջ աշխարհին, որ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ Է ԵՎ ԱՂՈՒԹՅՈՒՄ Է ԱՌԱՍՏՎԱԾ՝ ԽԱՓԱՆՆԼՈՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀՐԶԻԳՆԵՐԻ ՆԵՆԳ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԻ ՎՐԱ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

Հայոց եկեղեցին, որ փրկառնյա հնագույն եկեղեցիներից մեկն է, իր գոյության ողջ ընթացքում, միշտ էլ խաղաղության կողմնակից է եղել: Նա երբեք կոպի և սպանություն չի փարգել:

Փրկառնությունն ինքն խաղաղությունն փարգող վարդապետություն է: Փրկչի ծնունդը, նրա մարմնանալը ավետվել է խաղաղությամբ. «Փա՛ռք ի բարձունս աստուծոյ, եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հանութիւն»: Ինքը՝ Փրկչը, իր հիմնած եկեղեցուն խաղաղություն է ավանդել. «Սաղաղութիւն բողոմ ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ»:

Հայոց եկեղեցին, հավատարիմ փրկչական այս ավանդին, իր բեմից դարեր շարունակ խաղաղություն է փարգել: Հայոց եկեղեցիներում, Ս. Պատարագի արարողության ժամանակ, պատարագիչը ամեն անգամ դառնում է դեպի հավատացյալ աղոթողները և խաղաղություն մաղթում աշխարհին. «Սաղաղութիւն ամենեցուն»:

Սաղաղությունն է եղել դարեր շարունակ նաև հայ ժողովրդի իղձն ու երագանքը: Նա ամենից շատ է սիրել և փափայել խաղաղությունը, որովհետև ամենից շատ է

պատերազմների հետևանքի հաշակել: Փոքրիկ, անպաշտպան մի ժողովուրդ, գտնվելով Արևելքի ռազմա-ստրատեգիական կարևոր մի հանգույցում, հաճախ է ենթարկվել նվաճողների հարձակումներին և կամայականություններին: Նա անցյալում ծանր տառապանքներ է տեսել և բազմաշարժար մականունը ստացել: Ո՞ւմ հայտնի չէ առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքում մեկ միլիոնից ավելի անմեղ հայ բնակչության մասսայաբար սրախողխող լինելը Թյուրքիայում: Քանի՜ քանի՜ նվաճողներ են ռաբ դրել հայոց հողի վրա, և քանի՜ քանի՜ տեսակ վիրտ պատճառել ստեղծագործ հայ ժողովրդին: Հայաստանի անցյալ ծանր դրության պատկերավոր բնորոշումը տվել է արաբական պատմիչներից մեկը՝ Իբն-Ալ-Ֆակիհ Ալ-Համադանին. «Մահկուլ սիրիացին ասաց. Հայաստանը մշտապես ավերակներով է ծածկված: Հարցրին. ո՞վ է նրան փառաբանում: Պատասխանեց. Հեծյալների ձիերի սքրակները»:

Հայ ժողովուրդը սիրելի և փառափայլ է խաղաղությունը: Նա այդ խաղաղ ժամանակաշրջաններում է որ իր ստեղծագործական համեստ մոծումներն է արել մարդկային մշակույթի գանձարանում:

1920 թվականին հայ ժողովրդի պատմությանը մեջ տեղի ունեցավ խոշոր բեկում: Սովետական կենսատու արևի տակ, ստեղծվեց հայրենի պետականությունը, որը օրը օրին, հսկայի փայլերով, զարգանում և բարգավաճում է: Ռուս մեծ և ազնիվ ժողովրդի և դրացի մյուս ժողովուրդների գործուն օգնության շնորհիվ, անցյալում փառաբանող երկիրը նա այժմ արդյունաբերական, գարգացած երկիր է դարձել: Սովետական Հայաստանը այժմ իրավահավասար

սար անդամն է Սովետական Միության փառավոր բնույթի: Հայ ժողովուրդը այլևս անպաշտպան չէ և ո՛չ մի շարժանք չի կարող այլևս հեշտությամբ խախտել նրա հանգիստը և իր կամայականությունը բեկադրել: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ծանր փորձը լիովին ապացուցեց այդ:

Ցավալի է միայն, որ արտասահմանում, օտար ղոներում դեռևս քրե են գալիս Հայաստանից փախած և հայ ժողովրդի և Մայր Արթուր Ս. Էջմիածնի դեմ անվերջ դավեր նյութող հայանուն մարդիկ, որոնք ինչպես միշտ, այնպես և այժմ, լծվել են ռազմավորների կառնին և ջանք չեն խնայում հայ համայնքներում մտքեր պղտորելու համար: Սակայն այդ մարդիկ վաղուց են մերկացված. նրանք հայ ժողովրդի հաշվի մեջ չեն, և ո՛չ մի հայրենասեր մարդ չի կարող համակիր լինել նրանց:

Ամենայն Հայոց Հայրապետի Խաղաղության կողմնակիցներին ուղղված ներկա որոշումը մի նոր ապացույց է Հայոց եկեղեցու պարզ կողմնորոշման: Քաղաքական ներկա պղտոր իրադրության մեջ, երբ մարդկությունը կանգնած է պատերազմի մղձավանջի սարսափների առաջ, ծերունազարդ Հայրապետը լուսավորչանիմ Ս. Էջմիածնից հայտարարում է ի լուր աշխարհի, որ նա խաղաղության կողմնակից է:

Կասկած չի կարող որ հավատացյալ բոլոր համայնքները, որոնք համոզված են որ իրենց սիրելի և նվիրական Ս. Էջմիածնի երբեք սխալ կողմնորոշում չի տվել և չի տա, առանց տատանվելու, միասնաբար կկանգնեն Խաղաղության կողմնակիցների շարքում և կպայքարեն խաղաղության և արդարության համար:

